

Kendelse af 19. oktober 2023 i faglig voldgift 2022-780:

**Fagligt Fælles Forbund
Byggegruppen**
(advokat Dennis Schnell-Lauritzen)

mod

Fehmarn Belt Contractors I/S
(advokat Michael Møller Nielsen)

1. Uoverensstemmelsen

Sagen angår “Bat-overenskomsten Femern Bælt byggeprojektet 2020” indgået mellem Fehmarn Belt Contractors I/S (FBC), CVR nr. 37672076, og BAT-forbundene m.fl., dvs. bl.a. Fagligt Fælles Forbund, Byggegruppen (3F). Spørgsmålet er, hvilket område denne overenskomst omfatter i geografisk henseende.

2. Sagens behandling ved faglig voldgift.

Sagen er den 8. september 2023 forhandlet for en faglig voldgiftsret med undertegnede, fhv. højesteretspræsident Børge Dahl, som formand og opmand og følgende partsudpegede medlemmer: forhandlingssekretærene Tonny Holm og André Breindahl, begge udpeget af 3F, advokaterne Carsten Brink og Julie Flindt Rasmussen, begge udpeget af FBC.

Der blev under forhandlingen afgivet forklaring af:

- A, forhandlingssekretær 3F,
- B, faglig sekretær, Femern-projektet, Dansk Metal,
- C, næstformand, 3F Lolland,
- D, advokat (Rechtsanwalt), Advokatfirmaet Fleet Hamburg,
- E, Project Director, FBC,
- F, HR Director, FBC,
- G, Project Director, FBC,

- H, Finance Manger, FBC,

- J, advokat for FBC.

Da der efter parternes procedurer og de partsudpegede medlemmers votering ikke blandt disse var enighed om eller flertal for en afgørelse, træffes denne af opmanden. Parterne er enige om, at det kan ske ved kendelse med en begrundelse for resultatet uden fuldstændig sagsfremstilling og gengivelse af de afgivne forklaringer og parternes procedurer, jf. arbejdsretslovens § 28, stk. 5.

3. Påstande

Klager har nedlagt følgende påstande:

- 1) Fehmarn Belt Contractors I/S skal anerkende, at parternes overenskomst omfatter alt arbejde, der falder under overenskomstens faglige gyldighedsområde uanset om arbejdet udføres på dansk eller tysk territorium.
- 2) Fehmarn Belt Contractors I/S skal anerkende, at parternes overenskomst § 64, stk. 6-8 og dennes prokollat 04 om persondataforordningen skal anvendes som de tilsvarende bestemmelser i Bygge- og Anlægsoverenskomsten 2020 § 89, Bygningsoverenskomsten 2020 § 76 og Overenskomsten for Murer- og Murermandsarbejde 2020 § 70.

Indklagede har heroverfor nedlagt følgende påstande:

Ad 1) Frifindelse.

Ad 2) Afvisning, subsidiært frifindelse.

4. Femern Bælt projektet

Femern Bælt byggeprojektet er aktuelt Danmarks største infrastrukturprojekt. Der skal anlægges en 18 km lang sænketunnel mellem Danmark (Rødbyhavn) og Tyskland (Puttgarden) med 4-sporet motorvej og 2-sporet jernbane. Projektet omfatter anlæg af en arbejdshavn i Rødbyhavn og en mindre arbejdshavn i Puttgarden, opførelse af en tunnelementfabrik, anlæg af et bygningsområde med bygninger til administration og bolig for tunnelarbejderne, udgravning af tunnelrende, anlæg af nye naturområder ved anvendelse af det udgravede havbundsmateriale, fabrikation og udlægning af tunnelementer, tildækning og indvendigt tunnelarbejde.

En væsentlig del af arbejdet med anlæg af Femern Bælt Tunnellen skal udføres af Fehmarn Belt Contractors I/S (FBC), som er et interessentskab mellem to hollandske selskaber, Boskalis International B.V. (Boskalis) og Van Oord Dredging and Maritime Contractors B.V (Van Oord), dannet i dette øjemed. FBC har med bygherren, Femern A/S, indgået aftale om etablering af den 18 km lange tunnelrende, som tunnelelementerne skal sænkes ned i, ved udgravning i havbunden samt om anlæg af arbejdshavnene og af nyt land ved anvendelse af den udgravede havbund til landopfyld. Udgravning af tunnelrenden forudsætter anvendelse af særligt udstyr afhængig af kystnærhed og vanddybde, dvs. alt efter forholdene og opgaverne bl.a. pramme med rendegravere og skibe med gravemaskiner og sandsugere, slæbebåde og andre arbejdsfartøjer.

5. Overenskomstgrundlaget

5.1. BAT-overenskomsten

Overenskomsten er en virksomhedsoverenskomst. Den er på arbejdstagersiden indgået af en række fagforbund, hvis medlemmer er beskæftiget i bygge- og anlægssektoren, og som koordinerer fælles interesser på aftalte faglige områder, herunder store byggepladser, i et samvirke benævnt Bygge-, Anlægs- og Trækartellet (BAT-kartellet). De BAT-fagforbund, der er parter i overenskomsten er: Fagligt Fælles Forbund (3F Byggegruppen), Dansk Metal, Dansk El-Forbund og Blik & Rørarbejderforbundet. Part i overenskomsten er endvidere 3F Transportgruppen.

Overenskomsten er på arbejdsgiversiden indgået af Fehmarn Belt Contractors I/S.

Det er i Bat-overenskomsten Femern Bælt byggeprojekt 2020 bl.a. aftalt:

§ 1 Gyldighedsområde

1. Overenskomsten ... gælder for alt arbejde udført af Fehmarn Belt Contractors I/S ... ifm. havne og udgravning af tunnelforbindelsen inkl. drænings- og jordopfyldningsentreprise mellem Danmark og Tyskland ved Femern Bælt byggeprojektet (herefter benævnt "TDR-projektet") ...
2. Overenskomsten er ... gældende for alle beskæftigede medarbejdere indenfor overenskomstens faglige gyldighedsområde ...

3. Overenskomsten omfatter samme arbejdsmæssige gyldighedsområde som arbejdsmæssigt kan udføres af struktører og specialarbejdere (tillært arbejde), El-Forbundets fagområder, Blik- og Rørarbejderforbundets fagområder og Dansk Metals fagområder samt Transportgruppens fagområder.

4. Lønfastsættelse sker i henhold til overenskomstens regler herom ... Ved timelønsarbejde kan lønnen ikke fastsættes lavere end den for fagets gennemsnitsløn.

5. Overenskomsten finder ikke anvendelse på for søfarendes (jf. Maritime Labour Convention Artikel II litra (f)) arbejde på søgående skibe, der sejler under fremmed flag. FBC vil når de bliver bedt om det fremlægge nødvendig dokumentation for løn- og ansættelsesvilkår.

For søfarendes arbejde på dansk kontinentalsokkel skal dansk overenskomstniveau følges.

...

§ 3 Underentreprenører, indlejede og vikarbureauer

1. Ovenstående virksomheder er når de arbejder for eller i tilknytning til FBC's entrepriser ifm. TDR-projektet forpligtet af denne overenskomst ...

2. FBC skal sikre sig dette er indskrevet i alle kontrakter og hæfter økonomisk for manglende betaling eller vilje til betaling fra underentreprenører, indlejede og vikarbureauer i forbindelse med arbejde udført under overenskomstens dækningsområde.

3. Den økonomiske forpligtelse kan gøres gældende overfor FBC ...

...

§ 7 Den ugentlige arbejdstid

1. Den normale effektive ugentlige arbejdstid er 37 timer.

2. Den ugentlige arbejdstid fordeles på ugens 5 første hverdage (mandag-fredag).

§ 8. Den daglige arbejdstid

1. Den normale daglige arbejdstid lægges mellem kl. 6 og kl. 18. ...

...

§ 62 Faglig strid

Lokalforhandling

1. ...

2. Såfremt der på en virksomhed inden for overenskomstens område opstår uenighed af faglig karakter, skal uoverensstemmelsen søges bilagt lokalt mellem parterne på virksomheden eller arbejdspladsen. ...

Mægling

...

Organisationsmøde

...

Faglig voldgift

...

§ 64 Udenlandske medarbejderes løn- og arbejdsforhold

Indledende bestemmelser

1. Bestemmelsernes formål er at sikre overenskomstmæssige vilkår. Bestemmelserne kan ikke benyttes til at kræve lønoplysninger udleveret med henblik på en overordnet belysning af lønforholdene i virksomheden.

...

Organisationsmøde

6. Hvis forbundet påviser omstændigheder, som giver anledning til at formode, at overenskomstens bestemmelser ikke bliver overholdt, f.eks. hvis forbundet forgæves har forsøgt at komme i kontakt med virksomheden rettes der omgående henvendelse til FBC. Tilsvarende retter FBC omgående henvendelse til forbundet.

7. Sådanne henvendelser skal resultere i et omgående organisationsmøde mellem overenskomstparterne. Ud over overenskomstparterne deltager hvervgiver og den udførende underentreprenør. Mødet afholdes på byggepladsen inden 48 timer medmindre andet aftales.

8. Alle relevante baggrundsoplysninger fremlægges på organisationsmødet. På organisationsmødet påhviler det underentreprenøren at bevise, at overenskomstens bestemmelser overholdes.

...

10. Angår kravet en enkelt ansat forudsætter udleveringen af baggrundsoplysninger den ansattes samtykke.

11. Når kravet om udlevering af baggrundsoplysninger vedrører en medarbejdergruppe udleveres disse uden samtykke, dog således at hensynet til anonymitet sikres.

...

§ 72 Forsøgsordninger

1. Under forudsætning af organisationernes godkendelse kan der lokalt aftales forsøgsordninger, som fraviger overenskomstens bestemmelser som f.eks. adgang til ved lokal aftale at supplere og fravige overenskomstens arbejdstidsbestemmelser ...

...

3. For at sådanne aftaler er gyldige, skal disse være skriftlige med organisationernes underskrift.

...”

Overenskomsten omfatter en række protokollater, bl.a. følgende dateret den 7. marts 2017:

”Protokollat nr. 04 om forordning nr. 2016/679 om behandling af personoplysninger (”Persondataforordningen”)

Parterne er enige om, at bestemmelserne i overenskomstens og den sagsbehandling, der knytter sig hertil, skal fortolkes og behandles i overensstemmelse med Persondataforordningen, som træder i kraft i Danmark den 25. maj 2018.

Parterne er endvidere enige om at den nuværende praksis om behandling og udlevering af af personoplysninger opretholdes, således hensynet til overenskomstens bestemmelser om fremlæggelse af relevante baggrundsoplysninger og bestemmelserne i Persondataloven om behandling af personoplysninger tilgodeses.”

5.2. Lokal arbejdstidsaftale

Der er mellem på den ene side FBC og på den anden side 3F Lolland og Dansk Metal indgået en lokal arbejdstidsaftale: ”Forsøgsordning på en lokal arbejdstidsaftale for arbejde på ”Søen” (Fetsy, Bolle VIII & Aarsleff 109), jf. BAT & FBC-overenskomst 2020, § 72”.

Denne lokalaftale er i dens pkt. 13 betinget af, ”at overenskomst mellem BAT og FBC er underskrevet”.

Om anvendelsesområdet indeholder arbejdstidsaftalen følgende bestemmelse i pkt. 12:

”12. Parterne er enige om at arbejdet på Fetsy, Bolle VIII og Aarsleff 109 i forbindelse med udlægning af sten og entreprenørlignende arbejde, herunder vedligeholdelse/reparation af entreprenørmaskiner, entreprenørarbejde som normalt udfores på land, er omfattet af denne lokalaftale. Parterne vil have

Søfartsstyrelsen og Arbejdstilsynet til at præcisere hvilken lovgivning, der er gældende for de øvrige ansatte/personalet på prammene (fx kaptajn, kok, skibsassistenter). ...”

Den centrale bestemmelse om arbejdstid findes i aftalens pkt. 2, hvorefter der arbejdes i følgende cyklus: 28 dage omfattende 12 arbejdsdage á 12 timer (hold 1 07.00-19.00, hold 2 19.00-07.00), 2 fridøgn, 12 arbejdsdage á 12 timer (hold 1 og hold 2 som nævnt), 2 fridøgn, herefter 28 dages arbejdsfri. Der må ikke udføres arbejde i de arbejdsfri perioder, herunder fridøgn. 2 timers spise- og hvilepauser er indeholdt i 12 timers betalt arbejdstid. Det hedder i bestemmelsen afslutningsvis, at den giver ”I alt 336 timer 28 dages cyklus”, og at: ”Deckhands/skibsassistenter henvises til punkt 12”.

Aftalen indeholder bestemmelser om aflønning. Det er i pkt. 1 angivet, at personlig løn aftales i henhold til BAT-overenskomsten og ”er beregningsgrundlaget for denne aftale”. Det er i pkt. 6, 1. og 2. pkt., angivet, at: ”Der aftales et søtillæg på 35.00 kr. pr. time for alle præsterede arbejdstimer udført på prammene (12 timer pr. skift). Deckhands/skibsassistenter aftales søtillæg på 12.00 kr. pr. time.”

5.3. Faglig voldgiftskendelse om BAT-overenskomstens faglige gyldighedsområde

Der er den 5. maj 2023 af undertegnede opmand afsagt kendelse i faglig voldgift 2022-951 mellem Dansk Metal (som medlem af BAT-kartellet og part i overenskomsten) og FBC. Den sag angik overenskomstens faglige gyldighedsområde. Det hedder i denne kendelse bl.a.:

”4. Uoverensstemmelsen

Sagen angår det arbejde vedrørende Femern Bælt projektet, som udføres til søs på fartøjer af den indklagede virksomhed. Hovedspørgsmålet er, om BAT-overenskomsten omfatter betjening og pasning af disse fartøjers særlige maskineri, materiel og udstyr, som anvendes til udførelse af det arbejde, som den indklagede virksomhed skal præstere som led i udførelsen af projektet.

...

6. Påstande

Klager, Dansk Metal, har nedlagt påstand om, at indklagede, Fehmarn Belt Contractors I/S (FBC), skal ”anerkende, at alle medarbejdere, i forbindelse med udlægning af sten og entreprenørlignende arbejde, herunder vedligeholdelse/repairation af entreprenørmaskiner og entreprenørarbejde som normalt udføres på land, er omfattet af overenskomsten”.

Indklagede, Fehmarn Belt Contractors I/S, har over for denne påstand påstået frifindelse.

Indklagede har endvidere nedlagt selvstændig påstand om, at klager skal ”anerkende, at arbejde udført ombord på MLC regulerede søgående fartøjer alene er omfattet af overenskomsten i det omfang, medarbejderne der udfører arbejdet, anvender, reparerer eller vedligeholder maskiner, som også bliver brugt i land”.

Klager har over for indklagedes selvstændige påstand påstået frifindelse.

7. Overenskomst- og arbejdstidsaftaleforhandlingsforløbet

7.1. Samtidig indgåelse af overenskomst og arbejdstidsaftale

Den lokale arbejdstidsaftale er indgået den 28. september 2020 kort tid efter midnat. ...

BAT-overenskomsten er dateret den 1. juni 2020. Det ligger efter de afgivne forklaringer da også klart, at forhandlingerne om overenskomsten blev afsluttet i maj måned 2020, og at overenskomstens indhold den 1. juni 2020 var klar til at blive accepteret af begge parter.

For FBC var det imidlertid helt afgørende, at de kunne arbejde efter deres sædvanlige arbejdstidsmønster. FBC gjorde det derfor helt klart for fagforeningsrepræsentanterne, at de ikke ville skrive under på overenskomsten, uden at de var blevet enige om en arbejdstidsaftale (”not the one without the other”). Indgåelse af overenskomsten var således fra FBC’s side betinget af, at der blev indgået en arbejdstidsaftale. Omvendt gjorde fagforeningerne det klart, at arbejdstidsaftalen skulle indgås i henhold til overenskomsten – en sådan aftale skal forhandles af de lokale, som skal forvalte den, og derfor skal overenskomsten som ramme for de lokale forhandlinger være på plads først. For fagforeningerne var en arbejdstidsaftale således betinget af, at overenskomsten blev indgået.

Løsningen på dette dilemma blev samtidig indgåelse af overenskomst og arbejdstidsaftale. Arbejdstidsaftalen blev indgået i henhold til overenskomsten med hjemmel i dennes § 72 og betinget af, at overenskomsten blev underskrevet. Overenskomsten blev underskrevet om morgenen den 28. september 2020, efter at arbejdstidsaftalen var faldet på plads om natten.

...

7.2. Oplysninger og forklaringer om overenskomstforhandlingsforløbet

7.2.1. A, der var forhandlingsleder for BAT-siden, har forklaret, at det var ham, som skrev overenskomsten. Det gjorde han ved at sammenskrive overenskomster fra de forskellige BAT-områder. Det var nødvendigt at gå efter højeste fællesnævner, så de ikke kom til at begå brud på de eksisterende overenskomster ved at aftale ringere vilkår. FCB var indforstået med den præmis.

7.2.2. A og de øvrige BAT-repræsentanter har samstemmende forklaret, at FBC under forhandlingerne orienterede dem om, hvilket arbejde FBC skulle udføre på projektet. BAT-siden var usikre på, hvor den tyske fagbevægelse stod, så for dem var det afgørende, at alt arbejde, som FCB skulle udføre på projektet, herunder udgravningen af hele renden, blev omfattet af overenskomsten, og det var ikke noget, de blev sagt imod på. Tværtimod fik de forevist billeder af forskellige arbejdsfartøjer og forklaret, hvad de lavede, og det blev udtrykkeligt aftalt, at overenskomsten dækkede ”alt arbejde”, og at fagforeningerne havde fri adgang til pladsen, også når arbejdet foregik på vandet. De ville aldrig have accepteret en overenskomst, som undtog arbejde på projektet på vandet. Der var ikke på noget tidspunkt i forløbet nogen fra FCB, som nævnte, at arbejde på vandet ikke var omfattet. Der var heller ikke på noget tidspunkt nogen drøftelse af, om det materiel, der blev anvendt på fartøjerne, var løst eller fast, endsige at dette skulle have betydning, eller drøftelse af, at fartøjernes flag havde betydning.

7.2.3. FCB’s medarbejdere har samstemmende forklaret, at de under forhandlingerne om overenskomsten som en selvfølge er gået ud fra, at deres ”crew” på fartøjerne faldt uden for, hvad overenskomsten skulle omfatte. Alle om bord er søfarende (”seafarer”), ligegyldigt hvad de laver. Overenskomsten skulle efter deres opfattelse dække ”people in construction work” – der er en klar distinktion mellem arbejde på land og på vand. Overenskomsten skulle dække arbejde på land. F har forklaret det på den måde, at for dem er mandskab på fartøjerne en fast enhed, ikke et ”construction crew”, men et ”marine crew”, som er underkastet særlige aftaler og vilkår for maritimt arbejde og derfor ikke skulle omfattes af overenskomsten, som skulle gælde for entreprenørarbejde, og også forklaret, at han ikke husker, at det var noget, som blev drøftet eller sagt til fagforeningerne under forhandlingerne.

7.2.4. Det kan efter overenskomstforhandlingsdeltagernes samstemmende forklaringer lægges til grund, at FBC-repræsentanter under forhandlingsforløbet over for repræsentanterne for fagforeningerne har gennemgået – som det hedder i et internt referat af overenskomstforhandlingerne den 26. maj 2020 udarbejdet af FCB – ”de faktiske omstændigheder omkring arbejdets udførelse – både på land og på vand og bemandingsbehovet i perioden”. Det kan i den forbindelse også lægges til grund, at FCB har vist fagforeningsrepræsentanter en PowerPoint-præsentation med billeder af en lang række forskellige typer af fartøjer, som skulle anvendes til det arbejde, som FCB skulle udføre, herunder ”flattop barge with spuds”, ”mooring pontoon”, ”grab dredger”, ”dredge barge” og ”backhoe dredger”, og efterfølgende sendt præsentationen til repræsentanterne for fagforeningerne. Af FBC’s interne referat fra mødet den 26. maj 2020 fremgår i øvrigt bl.a., at fagforeningsrepræsentanterne havde fokus på ”blue-collar arbejdere”, at ”for os er betegnelsen for medarbejderne ligegyldig – det handler om, hvem der bruger hænderne”, mens FBC udtalte, at de opfattede

medarbejdergrupper som ”crew” og ikke havde ”traditionelle” arbejdere, ”da vi opererer maritimt – det arbejde, der foregår på land, er kun supplerende arbejde til det egentlige arbejde, der foregår på vand”. I referatet hedder det under punktet ”K forklarer kort om de faktiske omstændigheder omkring arbejdets udførelse – både på land og på vand og bemandingsbehovet i perioden” bl.a.:

”BAT: Det arbejde, der foregår bl.a. på prammen med gravemaskiner m.v. er at betragte som blue-collar arbejde og inden for BAT’s dækningsområde.

L [forhandlingsleder for FCB]: Ikke uenighed herom.”

7.3. Oplysninger og forklaringer om arbejdstidsaftaleforhandlingsforløbet

Om arbejdstidsaftalen har parterne samstemmende forklaret, at det, der blev aftalt, var en generel ordning for det arbejde, som skulle foregå på og fra fartøjer på vand, og ikke blot en aftale vedrørende de tre fartøjer, som er nævnt i aftalen, og at aftalen har fungeret som en generel ordning for de omkring 60 fartøjer, som har været indsat i projektet.

...

9. Opmandens begrundelse og resultat

Sagen angår, hvad parterne har aftalt som anvendelsesområde for BAT-overenskomsten, som er en virksomhedsoverenskomst vedrørende Femern Bælt byggeprojektet indgået med den virksomhed, som er hovedentreprenør på det arbejde, som i det væsentlige skal udføres til søs. Efter ordlyden af overenskomstens § 1, stk. 1, gælder den for ”alt arbejde udført af Fehmarn Belt Contractors I/S ... ifm. havne og udgravning af tunnelforbindelsen”. Efter ordlyden omfatter overenskomsten således alt arbejde, som FBC skal udføre på projektet, herunder anlæg af havne og udgravning af den 18 km lange tunnelrende mellem Danmark og Tyskland. Der er intet i ordlyden, som kan danne holdepunkt for en forståelse, hvorefter arbejde på fartøjer til udførelse af projektet ikke er omfattet af overenskomsten. Der er heller ikke noget i ordlyden, som kan danne holdepunkt for, at det skulle gøre en forskel, om arbejdet foregår på eller fra en pram eller et søgående skib, eller om arbejdet med f.eks. udgravning, stenlægning eller jordpåfyldning udføres ved anvendelse af maskineri eller materiel, som er løst anbragt på et fartøj eller udgør en fast del af fartøjet.

En forståelse af overenskomstens § 1, stk. 1, i overensstemmelse med ordlyden understøttes af, at det i overenskomsten § 1, stk. 3, er angivet, at overenskomsten omfatter samme arbejdsmæssige gyldighedsområde, som arbejdsmæssigt kan udføres de deltagende BAT-fagforbunds fagområder. Udgravning af tunnelrende, anlæg af havn og jordopfyldning er entreprenørarbejde, selv om det sker på

havbund og ikke på landjord, og anbringelse og indretning af entreprenørredskaberne tilpasses dette forhold.

En forståelse af § 1, stk. 1, i overensstemmelse med ordlyden understøttes også af, at det i overenskomstens § 1, stk. 2, er angivet, at overenskomsten er gældende for alle beskæftigede medarbejdere inden for overenskomstens faglige gyldighedsområde. Det er hermed tydeliggjort, at det afgørende er arten af det arbejde, der udføres, ikke hvem der udfører det, og hvad de måtte have af stillingsbetegnelse eller være ansat som.

En forståelse af § 1, stk. 1, i overensstemmelse med ordlyden understøttes endvidere af, at FBC under forhandlingerne viste fagforeningernes repræsentanter billeder af forskellige fartøjstyper, der ville blive anvendt, og gennemgik, hvilke arbejdsopgaver på projektet de forskellige fartøjer kunne udføre, og hvordan bemanningen på projektet ville være. En sådan præsentation tjener ikke rigtig noget formål under en overenskomstforhandling, hvis meningen ikke er, at det præsenterede arbejde skal være omfattet af overenskomsten.

Det kan ikke føre til en anden forståelse, at det for FBC angiveligt var en selvfølgelig forudsætning, at fartøjerne og arbejde på vand faldt uden for, hvad der blev forhandlet overenskomst om. Arbejdet har karakter af entreprenøranlægsarbejde, og fagforeningerne har med føje kunnet opfatte det som sådant. Der har hverken efter arbejdets art eller efter international og national regulering af sømandsarbejde været anledning for BAT-forbundene til at anse det for forudsat af FBC, at fartøjer og arbejde på vand på projektet faldt uden for overenskomsten. Det gælder så meget mere som der er tale om en virksomhedsoverenskomst, hvis formål må anses for at have været at dække netop det entreprenøranlægsarbejde, som FBC havde påtaget sig at udføre på projektet og skulle i gang med. FBC's synspunkt, at § 1, stk. 1, ikke omfatter fartøjerne og arbejde på vand, indebærer en så væsentlig indskrænkning i forhold til ordlyden af bestemmelsen og hele formålet med bestemmelsen og overenskomsten, at det ikke ud fra et forudsætningssynspunkt kan indfortolkes i bestemmelsen. En forståelse som hævded af FBC, hvorefter det implicit skulle ligge i overenskomstens § 1, stk. 1, at den ikke omfatter fartøjerne og arbejde på vand, ville indebære en så væsentlig indsnævring af det arbejde, som overenskomsten efter ordlyden omfatter, at det som hævded af klager nærmer sig det meningsløse. Efter bevisførelsen må det da også lægges til grund, at FBC ikke gjorde noget for at oplyse fagforeningerne om, at FBC tilsigtede et sådant resultat. Tværtimod var det af afgørende betydning for FBC med fagforeningerne at få en arbejdstidsaftale, som ville gælde for skibene og arbejde på vandet.

Det anvendelsesområde, som er fastlagt i overenskomstens § 1, stk. 1, kan ikke anses for ændret med indsættelsen af § 1, stk. 5. Indsættelsen skete på foranledning af BAT-forbundene og 3F Transportgruppen, som organiserer

sømænd, efter BAT-forbundenes inddragelse af 3F Transportgruppen i overenskomstforhandlingerne. Efter ordlyden af § 1, stk. 5, angår bestemmelsen ”søfarendes arbejde på søgående skibe”, hvilket efter ordlyden naturligt må forstås som sømandsarbejde relateret til fartøjets funktion som skib og hermed forbundet servicearbejde. Efter ordlyden er § 1, stk. 5, således ikke en bestemmelse vedrørende det arbejde, som er omfattet af § 1, stk. 1, men en bestemmelse, som indeholder en afgrænsning i forhold til dette arbejde, og som samtidig – hvilket efter bevisførelsen må anses for dens egentlige formål – indeholder krav til niveau og dokumentation vedrørende løn- og arbejdsvilkår for dette arbejde. Den indeholder ikke en undtagelse til § 1, stk. 1, men supplerer denne bestemmelse. Det er på den baggrund ikke overraskende, at FBC gerne kunne undvære § 1, stk. 5. Efter bevisførelsen er der derimod ikke fornødent belæg for den opfattelse, at meningen med § 1, stk. 5, skulle have været at undtage fartøjer og arbejde på vand. § 1, stk. 5, må forstås i overensstemmelse med ordlyden som en bestemmelse vedrørende søfarendes arbejde på søgående skibe, dvs. sømandsarbejde relateret til fartøjets funktion som skib og hermed forbundet servicearbejde.

Arbejdstidsaftalen understøtter en forståelse af overenskomstens bestemmelse af gyldighedsområde i overenskomstens § 1 i overensstemmelse med bestemmelsens ordlyd. Arbejdstidsaftalen er en lokalt aftalt ordning indgået i henhold til overenskomstens § 72. Det er en aftale om fravigelse af overenskomstens bestemmelser om arbejdstid. Der er ikke i ordlyden eller bevisførelsen noget holdepunkt for, at meningen skulle have været et andet anvendelsesområde end overenskomstens. Efter bevisførelsen må det lægges til grund, at aftalen er skrevet ud fra de tre fartøjer, som da var indsat på projektet, men parterne er enige om, at aftalen og de aftalte arbejdstidsregler mv. skulle finde anvendelse på alle fartøjer, som ville blive anvendt i projektet, hvad da også har været tilfældet. Det kan derfor ikke tillægges afgørende betydning, hvorledes arbejdet omfattet af lokalaftalen er beskrevet på baggrund af de tre navngivne fartøjer. Aftalen var ment til at skulle rumme og har i parternes efterfølgende praksis omfattet alle fartøjer. Der ligger derfor ikke nogen begrænsning i, at der med baggrund i de tre nævnte fartøjer udtrykkeligt er nævnt ”udlægning af sten” eller ”entreprenørarbejde som normalt udføres på land”. Det overordnede udtryk ”entreprenørlignende arbejde” sammenholdt med differentieringen af søtillæg for sådant arbejde og søtillæg til ”deckhands/skibsassistenter” viser, at ikke blot vedtagelsen af overenskomsten og arbejdstidsaftalen var betinget af hinanden, men at differentieringen mellem anlægsentreprenørarbejde og sømandsarbejde er indbyrdes overensstemmende.

Bevisførelsen giver ikke grundlag for at fastslå, at overenskomstparterne efterfølgende skulle have udvist en adfærd, som understøtter den forståelse, som FBC hævder.

Det følger af det anførte, at overenskomstens § 1, stk. 1, skal forstås i overensstemmelse med ordlyden som omfattende alt det entreprenørarbejde, som FBC udfører på anlægsprojektet, at denne bestemmelse i overenskomstens § 1, stk. 5, er suppleret med en bestemmelse vedrørende sømandsarbejde, og at arbejdstidsaftalen har samme anvendelsesområde som overenskomsten.

Det følger af det anførte, at der skal gives klager medhold i uoverensstemmelsen om forståelsen af BAT-overenskomsten. Arbejde på de fartøjer, som anvendes af FBC på Femern Bælt projektet, er omfattet af BAT-overenskomsten, når det består i betjening eller pasning af de særlige entreprenørmaskiner, som anvendes til udførelse af anlægsarbejdet på projektet, eller i øvrigt må anses for entreprenøranlægsarbejde. Der kan ikke gives indklagede medhold i, at arbejde udført om bord på MLC regulerede søgående fartøjer alene er omfattet af overenskomsten i det omfang, medarbejderne der udfører arbejdet, anvender, reparerer eller vedligeholder maskiner, som også bliver brugt i land.

Den påstand, som klager har nedlagt, er formuleret i overensstemmelse med det, som parterne har aftalt i arbejdstidsaftalen. Arbejdstidsaftalen skal forstås i overensstemmelse med fastlæggelsen af anvendelsesområdet i overenskomsten, således som det i denne kendelse er udlagt. Der ses på den baggrund ikke at foreligge uklarheder i påstandens formulering, som kan føre til frifindelse af indklagede. Afgørende er arten af det arbejde, der udføres. Ansatte er omfattet for så vidt angår det nævnte arbejde.

Der gives herefter klager medhold i den påstand, som klager har nedlagt.

Endvidere frifindes klager for indklagedes selvstændige påstand.”

6. Den fagretlige behandling af den konkrete sag

6.1. Overenskomstens geografiske anvendelsesområde

Klager gør under sagen gældende, at overenskomsten omfatter alt arbejde på Femern Bælt projektet, hvad enten det udføres på dansk eller tysk territorium, mens indklagedes standpunkt under sagen er, at overenskomsten geografisk alene omfatter dansk territorium, på vandet dansk søterritorium og Danmarks eksklusive økonomiske zone.

3F sendte i brev 23. november 2021 til FBC en begæring om afholdelse af et 48-timers-møde i henhold til overenskomstens § 64. Begæringen indeholder en ”Sagsfremstilling”, hvori det bl.a. er anført, ”at BAT-overenskomsten er gældende for alt arbejde ned til, at man rammer fastlandet i Tyskland”.

Det begærede møde blev afholdt den 7. april 2022. I referat af mødet, underskrevet af parterne, hedder det bl.a.:

”Genstanden for mødet var en uoverensstemmelse omkring, hvorvidt BAT-overenskomsten dækker arbejde på Fehmarn Bælt projektet frem til det tyske fastland i henhold til § 1. BAT henviste til indkaldelse af 23. november 2021 og det deri anførte, og gør gældende, at det altid er arbejdets art, der er afgørende for overenskomstens anvendelsesområde.

FBC bestred, at overenskomsten finder anvendelse som påstået af forbundene. ... for spørgsmålet om overenskomstens anvendelse til Tyskland henviser FBC til overenskomstens bestemmelser om, at overenskomsten ikke finder anvendelse på MLC reguleret arbejde, og at bestemmelsen i § 1, stk. 1, alene er en gengivelse af rammerne for kontrakten mellem FBC og Femern A/S.

Parterne kunne ikke opnå enighed.”

3F begærede herefter i brev af 12. april 2022 til FBC faglig voldgift. Det hedder i brevet bl.a.:

”Nærværende sag tager sit udgangspunkt i Virksomhedsoverenskomsten mellem Fehmarn Belt Contractors ... og BAT-forbundene ... og drejer sig om, hvorvidt § 1 *Gyldighedsområde*, stk. 1, kan tolkes således, at overenskomsten dækker helt ned til tysk fastland.”

6.2. Pligten til at give oplysninger om løn- og arbejdsforhold

Den 16. december 2020 skrev BAT ved M i en e-mail til FBC ved K, at BAT ”as discussed during our meeting this morning” anså det for ”a natural consequence” af overenskomstforholdet ”that we receive copies of the pay slips for October, November and December”. Efter yderligere korrespondance om anonymisering og GDPR blev der den 25. januar 2021 afholdt et organisationsmøde mellem 3F/BAT-kartellet og FBC i henhold til overenskomstens § 64. Af mødereferatet fremgår, at BAT ønskede en række oplysninger til belysning af vilkårene for mandskabet hos underleverandøren IPS. Det drejede sig specifikt om dokumentation i form af ansættelseskontrakter, lønsedler, uge/timesedler, arbejdstidsplaner, indkvartering og antal personer. BAT var af den opfattelse, ”at de har ret til at få udleveret dokumentationen med fornavn, to første bogstaver af efternavn og fødselsdatoen (ikke fulde CPR nr. eller tilsvarende)”. FBC tilkendegav på mødet, ”at mandskab indlejet fra bemandingsbureauer skal aflønnes i henhold til overenskomsten, og at FBC følger op på, om dette også sker”. FBC ville imidlertid ”ikke pålægge dets underleverandører at udlevere

halvanonymiserede oplysninger”, men ”gerne samarbejde om at sikre oplysninger, der kan betrygge BAT i, at IPS lønner i henhold til overenskomsten”.

Problemstillingen blev behandlet på opfølgende organisationsmøder den 9. og 18. februar 2021. På mødet den 18. februar 2021 var der ifølge referatet enighed om at spørge Datatilsynet, ”om Datatilsynet på baggrund af en fælles henvendelse med nogle nærmere specificerede spørgsmål vil udarbejde en vejledende vurdering af pligterne og rettighederne i henhold til databeskyttelsesloven og persondataforordningen og disses sammenhæng med de arbejdsretlige forpligtelser, der følger af parternes overenskomst”. Den 15. marts 2021 sendte advokat L som advokat for FBC en forespørgsel herom til Datatilsynet. Den 10. juni 2021 meddelte L BAT-siden, at Datatilsynet havde accepteret at udarbejde ”en vejledende vurdering og udtalelse af de spørgsmål, vi har”. BAT-siden ved N, 3F Lolland, svarede i en e-mail samme dag, at de anså det for ”irrelevant at gøre mere ud af sagen med Datatilsynet”.

3F havde i mellemtiden i brev af 21. april 2021 fremsendt en begæring til FBC ”af faglig voldgift grundet en tvist om udlevering af relevant dokumentation på løn- og arbejdsforhold i.f.t. Fehmarn Belt Contractors I/S ... brug af underentreprenører/mandskabsudlejebureauer”. Begæringen angik dokumentation vedrørende løn- og arbejdsforhold i firmaerne IPS og Nautic Nordic.

3F's ovennævnte begæring af 23. november 2021 om afholdelse af et 48-timers-møde indeholder om FBC's oplysningspligt følgende:

”Afslutningsvis gør det lokale BAT-kontor gældende, at der stadig ikke bliver udleveret de ønskede oplysninger, jf. § 64, stk. 8, 9 og 11, således at det er muligt for BAT at sikre, at BAT-overenskomsten reelt overholdes.

Det er BAT's opfattelse, at FBC begår brud på § 64 ved ikke at udlevere de ønskede oplysninger ...”

3F's begæring af 12. april 2022 om afholdelse af faglig voldgift indeholder om emnet følgende:

”Det lokale BAT-kontor har ifm. TDR-projektet krævet dokumentation på, at løn- og arbejdsforhold er overholdt ifht. Overenskomstens bestemmelser (§ 64, stk. 6-12) ... Dette har FBC bestridt og gjort gældende, at dette kunne BAT ikke kræve.

FBC mener at have overholdt overenskomstens bestemmelser ved at udlevere en halvårsrapport som revisionsinstituttet KPMG har udarbejdet for FBC.”

Spørgsmålet om oplysningspligt vedrørende løn- og arbejdsforhold i virksomheden IPS og perioden fra 18. juni 2021 og frem har herefter været forhandlet på et organisationsmøde den 18. august 2022. Af referatet fra mødet fremgår bl.a.:

”3F kræver følgende dokumentation fremsendt:

- Liste over samtlige udenlandske ansatte der har været på pladsen, påført start- og evt. slutdato samt arbejdsfunktion
- Ansættelsesbeviser for de udenlandske ansatte som har været på pladsen.
- Arbejdstidsaftaler for samtlige udenlandske medarbejdere som har været på pladsen.
- Ugesedler/timeregistreringer for de udenlandske ansatte som har været på pladsen
- Lønsedler for de udenlandske ansatte som har været på pladsen
- Kvittering for indbetaling af feriepenge ...
- Dokumentation for indbetalt pension til Pension Danmark ...”

Problemstillingen har efterfølgende været drøftet på parternes faste møder ”om verserende sager” den 19. juni og 2. august 2023.

7. Oplysninger fremlagt og forklaringer afgivet for den faglige voldgiftsret

7.1. Om overenskomstens geografiske område

7.1.1. Indklagede har fremlagt uddrag af entreprisekontrakten med bygherren, Femern A/S. I dennes pkt. 6, ”Staff and Labour”, er der en opdeling i pkt. 6.1 ”Labour Conditions Denmark” og 6.2 ”Labour Conditions Germany”, hvorefter FBC ”shall comply with” henholdsvis

- ”the requirements of applicable Danish labour laws and regulations ... in relation to the engagement of any workers for carrying out any work in Denmark associated with this Contract”, herunder “a minimum salary of ...” og ”working time restrictions according to Danish legislation”, og

- “statutory law, in particular the German Act on Posted Workers ... and the German Act on Minimum Wages ... in relation to the engagement of any workers posted in Germany for carrying out any work associated with this Contract”.

Det lægges i overensstemmelse med A's forklaring til grund, at denne regulering af arbejdsforholdene i entreprisekontrakten ikke var fremme under overenskomstforhandlingerne, men først er kommet frem i forbindelse med sagen, da denne forklaring ikke bevismæssigt er imødegået.

7.1.2. Indklagede har fremlagt materiale til belysning af arbejdsmarkedsreguleringen i Tyskland ved lov og almengyldige kollektive overenskomster, herunder en redegørelse af 17. august 2021 udarbejdet for FBC af den tyske advokat, O, ligesom denne også har afgivet forklaring under sagen. Indklagede har desuden fremlagt et eksempel på en ansættelsesaftale. Det fremgår, at de, der arbejder for FBC på tysk territorium, er underlagt tysk ret, herunder lov om minimumsløn og kollektive overenskomster, som er almengjorte, men at der ikke er noget til hinder for kollektivt eller individuelt at aftale bedre vilkår. "Posted workers", som arbejder i Tyskland, skal registreres, og den tyske myndighed "Zoll" fører tilsyn med, at "mandatory employment terms are met, tax paid, etc." Tunnelarbejde på skib på tysk territorium er underlagt tysk ret og ikke flagstatens lov. D har med en e-mail af 17. august 2021 til FBC fremsendt en indhentet udtalelse fra "Zoll" vedrørende "dredging operations", hvorefter "either the collective agreement for the construction industry or the collective agreement for dredging companies apply".

Efter bevisførelsen er dette ikke noget, som har indgået i overenskomstforhandlingerne.

7.1.3. A har forklaret, at BAT-siden under overenskomstforhandlingerne ikke vidste, hvor de tyske fagforeninger stod. Det var et hovedkrav for BAT-siden, at arbejdet var overenskomstdækket "hele vejen derned", og det blev sagt mange gange under forhandlingerne. Det var ikke noget, FBC havde indsigelser imod – FBC var mest interesseret i arbejdstidsaftalen. Det var FBC, som kom med formuleringen i overenskomstens § 1, "alt arbejde udført af Fehmarn Belt Contractors" osv. FBC kom ikke på noget tidspunkt med et forslag til, at kun en geografisk afgrænset del af projektet skulle være dækket.

B og C har tilsvarende forklaret, at det under forhandlingerne om overenskomst ikke på noget tidspunkt var på bordet, at det var til tysk kontinentalsokkel. Det var FBC's del af det samlede projekt, som skulle overenskomstdækkes. FBC havde af Arbejdstilsynet fået dispensation vedrørende arbejdstid for så vidt angår arbejde på "søen", dvs. "hele vejen", og arbejdstidsaftalen dækker helt i overensstemmelse med FBC's ønske også hele vejen. Der blev

ikke under forhandlingerne nævnt noget om, at det ikke var hele projektdelen, som skulle overenskomstdækkes, eller at overenskomsten kun skulle dække arbejdet på skibene, så længe de befandt sig i dansk farvand.

7.1.4. E, F og G har samstemmende forklaret, at FBC ikke havde behov for BAT-overenskomstdækning af deres arbejde i Tyskland, hvor de efter den gældende lovgivning og almengjorte overenskomster kunne arbejde efter de arbejdstidsplaner, som de ønskede. FBC søgte kun overenskomstdækning af arbejdet i Danmark, fordi de ikke uden en overenskomst kunne arbejde efter det arbejdstidsskema, som de anvender globalt, f.eks. 4 uger arbejde, 4 uger fri. De præsenterede det samlede projekt, men aldrig som udtryk for et ønske om overenskomstdækning af hele projektet. For dem var det en selvfølge, at det, de forhandlede, var overenskomst for arbejde i Danmark, og for dem var dette ”to all involved abundantly clear”. Efter deres erindring blev der ikke under forhandlingerne sagt noget om, at overenskomsten også skulle dække arbejde i Tyskland – det ville de helt sikkert have reageret på og protesteret imod. De er ansat i hollandske firmaer, som opererer globalt, og det faldt dem aldrig ind – det var for dem ”beyond imagination” – at de under forhandling med danske fagforeninger forhandlede om andet end overenskomst for arbejde i Danmark.

J har forklaret, at hun var involveret i overenskomstforhandlingerne i 2020. Det med Tyskland var ikke et tema, som blev diskuteret. A sagde, at det var noget, de ville afklare med de tyske fagforeninger.

7.2. Om pligten til at give oplysninger om løn- og arbejdsforhold

7.2.1. A har forklaret, at overenskomsten § 64 er en ordret afskrift af den tilsvarende bestemmelse i 3F’s overenskomster med Dansk Industri, DI Overenskomst III, Bygge- og Anlægsoverenskomsten 2020 § 89, Bygningsoverenskomsten 2020 § 76 og Overenskomsten for Murer- og Murermandsarbejde § 70, som kom ind i disse overenskomster i 2010. Under overenskomstforhandlingerne redegjorde han mundtligt for praksis. Han forklarede et utal af gange, at de kører 500 sager om året efter det regelsæt, og hvad praksis går ud på.

7.2.2. FBC’s medarbejdere har samstemmende forklaret, at ”the unions never said anything about contents” af § 64 under overenskomstforhandlingerne, og at FBC uden samtykke kun kan udlevere anonymiserede oplysninger. K har skriftligt erklæret: ”I can reject that at any time during the negotiations did the unions explain anything about a specific content af section 64

of the CBA or that there was a special administration between 3F/BAT and Dansk Industri which was an integrated part of our CBA relationship. Had they done so of course we would towards our employer have been obligated to seek clarification on this.” J har forklaret, at hun ikke husker, at der blev drøftet detaljer om § 64 eller nævnt noget om en praksis.

7.2.3. Klager har under den mundtlige forhandling fremlagt et dokument udarbejdet af 3F med titlen ”48-timers møder Udenlandsk arbejdskraft” og undertitlen ”Dokumenter mellem DI-Dansk Byggeri og 3F samt tjeklister til brug i sagsbehandling”.

8. Parternes hovedsynspunkter

8.1. Om overenskomstens geografiske område

Klager har navnlig anført, at overenskomsten efter ordlyden i § 1, stk. 1, dækker ”alt arbejde” udført af FBC på TDR-projektet, herunder – som det siges i den faglige voldgiftskendelse af 5. maj 2023 – ”anlæg af havne og udgravning af den 18 km lange tunnelrende mellem Danmark og Tyskland”. Parterne har hermed udtrykkeligt aftalt, at overenskomsten skal gælde for hele det område, hvor arbejdet udføres. Det er ikke blot en virksomhedsoverenskomst, men en overenskomst vedrørende et grænseoverskridende projekt, hvorfor der ikke er grundlag for en formodning om, at den kun gælder for arbejde udført i Danmark, men derimod for, at overenskomstens geografiske område følger projektets geografiske område. Tysk ret med lovregler om minimumsløn og almengjorte kollektive overenskomster er ikke til hinder for, at der ved kollektiv overenskomst kan aftales bedre vilkår. Påstanden rækker ikke ud over, hvad der i det forudgående fagretlige forløb er anført mellem parterne. BAT-siden gjorde det under overenskomstforhandlingerne klart for FBC, at overenskomsten skulle dække alt det arbejde, FBC skulle udføre, herunder udgravning af ”hele renden”. Under den tidligere voldgiftssag var forklaringen fra FBC, at de forudsatte, at alle folkene på fartøjerne var ”crew” og ikke omfattet af overenskomsten. Nu er forklaringen fra FBC, at de forudsatte, at overenskomsten gjaldt arbejdet til søs, men kun til grænsen mellem Danmarks og Tysklands eksklusive økonomiske zoner. Det hænger ikke sammen, og det er i hvert fald ikke noget, som FBC på nogen gjorde klart for BAT-siden.

Indklagede har navnlig anført, at hvis det var meningen at regulere noget så højst usædvanligt som arbejde udenlands, skulle det have været skrevet klart og tydeligt ind i overenskomsten. Det er en helt almindelig regel i dansk arbejdsret, at en dansk kollektiv overenskomst kun gælder i Danmark. Danske fagforeninger har ikke konfliktret vedrørende arbejde i udlandet.

Arbejdet på projektet på tysk område er dækket af tysk lov og almengjort overenskomst, som gælder både arbejdstagere ansat i og udstationeret til Tyskland. Klagers påstand er i strid med tysk suverænitet på det tyske arbejdsmarked. Med ordlyden af overenskomstens § 1, stk. 1, sigtes der til det faglige gyldighedsområde – udsagnet ”mellem Danmark og Tyskland” kan ikke forstås som en bestemmelse om et geografisk anvendelsesområde omfattende Tyskland. At overenskomsten alene dækker arbejde i Danmark, fremgår udtrykkeligt bl.a. af dens § 4, stk. 2 (informationsmøde ”efter, at de har påbegyndt arbejde i Danmark”). Det er ikke godtgjort, at der har været sagt noget under overenskomstforhandlingerne, som kan føre til, at overenskomsten gælder på tysk område. Indtil klageskriftet blev udtaget, var klagers synspunkt i øvrigt, at overenskomsten skulle gælde på vandet hele vejen til tysk fastland. BAT talte under forhandlingerne om, at de ikke vidste, hvor de tyske fagforeninger stod, og at det afhang af, hvordan de tyske fagforeningerne stillede sig, om BAT ville kræve overenskomst hele vejen til Tyskland, men det var ikke noget BAT vendte tilbage om og fik indsat en bestemmelse i overenskomsten om.

8.2. Om pligten til at give oplysninger om løn- og arbejdsforhold

8.2.1. Om afvisning

Indklagede har navnlig anført, at klager savner retlig interesse i at få prøvet et abstrakt spørgsmål om, at indklagede er bundet af en praksis, hvis indhold ikke har været genstand for forudgående fagretlig behandling og er helt uoplyst. Hertil kommer, at FBC ikke selv udfører arbejdet, men har antaget underentreprenører til det. Underentreprenørerne er forpligtet af BAT-overenskomsten, og klager skal derfor rette sine krav om lønoplysninger mod underentreprenørerne, som er arbejdsgiver for de lønmodtagere, der udfører arbejdet.

Klager har navnlig anført, at uanset arbejdstagernes ansættelsesforhold er det FBC, som har afvist BAT's begæringer om lønoplysninger, og som har været part i de mange forudgående drøftelser af spørgsmålet. Det er således FBC, der som overenskomstpårt med henvisning til GDPR har afvist at udlevere lønoplysninger i strid med overenskomstens bestemmelser og relevant fagretlig praksis. Der foreligger en principiel uenighed om forståelsen af overenskomsten og derfor fornøden retlig interesse i at få afgjort, om GDPR over en kam udelukker udlevering af lønoplysninger.

8.2.2. Om realiteten

Klager har gentaget det anførte til støtte for afvisningspåstanden og yderligere navnlig anført, at BAT-overenskomstens § 64, stk. 6-8, og protokollat 04 om persondataforordningen svarer fuldstændig til de tilsvarende bestemmelser i 3F's overenskomster med Dansk Industri/DIO III og skal allerede derfor forstås og anvendes på samme måde. Hertil kommer, at det under overenskomstforhandlingerne blev klart tilkendegivet, at der var tale om afskrift af de nævnte overenskomster, og accepteret af FBC, at der ikke kunne ske fravigelse i "nedadgående retning", ligesom det blev detaljeret gennemgået, hvad der i praksis skulle fremlægges af oplysninger. Ved at forpligte sig til overenskomsten har FBC forpligtet sig til dennes protokollat 04 og dermed til, at der kan afgives oplysninger som efter "nuværende praksis", dvs. praksis mellem 3F og Dansk Byggeri, nu DIO III. GDPR-forordningen er ikke til hinder for sådan afgivelse af oplysninger, jf. databeskyttelseslovens § 12, stk. 2. Selv om det udtrykkeligt er aftalt, at "alle relevante overenskomstmæssige oplysninger" skal fremlægges, har FBC konsekvent afvist at fremlægge lønsedler med angivelse af f.eks. arbejdssted, funktion, fornavn eller medarbejdersnummer, time/ugesedler og ansættelsesbevis for relevante medarbejdere. Det er uenigheden mellem parterne, om GDPR generelt afskærer fremlæggelse uden den enkelte medarbejders samtykke, således som FBC har hævdet, som ønskes afgjort med den foreliggende sag.

Indklagede har anført, at BAT-overenskomsten er en selvstændig virksomhedsoverenskomst, som skal forstås som sådan efter sit indhold ubundet af en praksis, som måtte have udviklet sig i henhold til en fagoverenskomst mellem to organisationer. Det er helt udokumenteret, hvad den påberåbte praksis går ud på, og det var ikke noget, som var fremme, da parterne forhandlede overenskomst. Uoverensstemmelsen om oplysningspligt er opstået, fordi klager forlanger oplysninger med henblik på en overordnet belysning af lønforholdene, hvilket er i strid med overenskomstens § 64, stk. 1. Klager har ikke påvist omstændigheder, der giver grundlag for at kræve oplysninger efter § 64, stk. 6. FBC afviser ikke at give lønoplysninger, men GDPR skal overholdes. Klager ønsker oplysningerne, så det i en eller anden grad er muligt at identificere den ansatte, hvilket er i strid med § 64, stk. 11. Arbejdet udføres af arbejdstagere, som er udstationeret og ansat af udenlandske arbejdsgivere, hvorfor udlevering af de oplysninger, der ønskes, skal være lovlig efter vedkommende arbejdsgiverlands lov, hvad klager ikke har godtgjort vil være tilfældet. EU-forordningen beskytter de ansatte, hvorefter det uden den enkelte ansattes samtykke er forbudt at udlevere ikke fuldstændigt anonymiserede personoplysninger.

9. Opmandens begrundelse og resultat

9.1. Overenskomstens geografiske anvendelsesområde

FBC er efter det oplyste en virksomhed, som er etableret som et dansk interessentskab med henblik på de to deltagende hollandske selskabers udførelse af arbejde på Femern Bælt-projektet, og som således, når arbejdet er udført, vil have løst den opgave, som det er stiftet til løsning af. BAT-overenskomsten indeholder i § 1 en beskrivelse af det arbejde, som FBC skal udføre på projektet, og vil, når arbejdet er udført, være genstandsløs. Overenskomsten er således ikke blot en virksomhedsoverenskomst, det er også en overenskomst alene for virksomhedens arbejde på et bestemt projekt.

Det er almindeligt antaget i dansk arbejdsret, at en kollektiv overenskomst mellem danske arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer i mangel af anden aftale ikke omfatter arbejde uden for Danmark. BAT-overenskomsten er blevet til ved en sammenskrivning af en række fagoverenskomster. Var FBC i stedet blevet overenskomstdækket ved tiltrædelse af disse fagoverenskomster, ville der have været en formodning for, at denne overenskomstdækning ikke omfattede arbejde udført af FBC uden for Danmark.

Grundprincippet i dansk arbejdsret er i øvrigt, at en kollektiv overenskomst geografisk omfatter overenskomstparternes fælles geografiske virkefelt, medmindre parterne har aftalt noget andet. BAT-forbundenes sædvanlige geografiske virkefelt er begrænset til arbejde, som udføres i Danmark.

Selv om Femern Bælt-projektet angår anlæg af en tunnel mellem Danmark og Tyskland med anlægsarbejde på land både i Danmark og i Tyskland og med anlægsarbejde til vands hele vejen mellem dansk landområde og tysk landområde gennem dansk territorialfarvand og tysk territorialfarvand og gennem Danmarks eksklusive økonomiske zone og Tysklands eksklusive økonomiske zone, er der ikke i overenskomsten en bestemmelse, som udtrykkeligt angiver overenskomstens geografiske gyldighedsområde.

Efter ordlyden af BAT-overenskomstens § 1, stk. 1, omfatter den ganske vist "alt arbejde", som FBC skal udføre på projektet. Efter bevisførelsen må det imidlertid lægges til grund, at tanken om, at der hermed skulle være aftalt overenskomstdækning af arbejde, som udføres på landjorden i Tyskland, først er opstået ved sagens indbringelse for faglig voldgift. I det forudgående fagretlige forløb gik uenigheden på, om overenskomsten dækker "helt ned til tysk

fastland”. Der er efter bevisførelsen da heller ikke grundlag for at antage, at BAT-siden under forhandlingerne om overenskomsten skulle have fremsat videregående krav end krav om overenskomstdækning ”hele vejen derned”, dvs. hele vejen fra landjorden i Danmark over vand til, men ikke på landjorden i Tyskland.

På denne baggrund er der ikke fornødent holdepunkt i ordlyden af BAT-overenskomstens § 1, stk. 1, for at antage, at der med denne bestemmelse om gyldighedsområde er taget stilling til andet og mere end det faglige gyldighedsområde i lighed med, hvad der er sædvanligt i danske kollektive overenskomster, som den i øvrigt er en sammenskrivning af. Der kan ikke i ordlyden af bestemmelsen indlæses en geografisk afgrænsning af anvendelsesområdet.

Der er ingen uenighed mellem parterne om, at overenskomsten geografisk omfatter arbejde på landjorden i Danmark og arbejde på dansk søterritorium og i den danske eksklusive økonomiske zone.

Spørgsmålet er herefter alene, om overenskomsten omfatter arbejde på tysk søterritorium og i den tyske eksklusive økonomiske zone.

Efter dansk arbejdsret sikres lønmodtagernes løn- og arbejdsvilkår af kollektive overenskomster (den danske model) og ikke af lovgivning om mindsteløn og almengjorte kollektive overenskomster, således som tilfældet er for arbejde, der udføres på tysk område, hvad enten arbejdet udføres af lønmodtagere, som er ansat i Tyskland eller udstationeret til arbejde i Tyskland.

Det må efter bevisførelsen lægges til grund, at repræsentanterne for henholdsvis BAT og FBC under forhandlingerne om indgåelse af overenskomst havde forskellige forestillinger om, hvad overenskomsten skulle dække af arbejde på vandet.

Både BAT-sidens repræsentanter og FBC's repræsentanter har forklaret, at FBC's primære interesse var en arbejdstidsaftale, som tillod dem at arbejde efter de arbejdstidsmønstre, som de hollandske selskaber anvender på deres respektive fartøjer globalt. FBC's repræsentanter har forklaret, at de ikke havde behov for en arbejdstidsaftale for arbejde på tysk område, hvor de efter de tyske lov- og overenskomstvilkår kunne arbejde efter deres sædvanlige tidsskemaer, og dette er ikke imødegået.

Forhandlingerne om arbejdstidsaftalen foregik på baggrund af en dispensation fra Arbejdstilsynet, hvis kompetence efter arbejdsmiljølovgivningen angår arbejde, som udføres på dansk område.

Der er afgivet modstridende forklaringer om, hvad der under forhandlingerne om overenskomst og arbejdstidsaftale er sagt om det geografiske anvendelsesområde. Efter bevisførelsen lægges det til grund, at FBC ikke havde nogen interesse i en dansk overenskomst hele vejen til Tyskland, mens det for BAT-siden var vigtigt, at der var overenskomstdækning hele vejen til Tyskland, men ikke afgørende, at det var under dansk overenskomst.

FBC's repræsentanter under forhandlingerne om overenskomsten har haft føje til at gå ud fra, at forhandling med danske fagforbund om overenskomstdækning af arbejde som udgangspunkt har sigtet mod arbejde, som skulle udføres på dansk område. Overenskomstdækning af arbejde på tysk område ville forudsætte en aftale herom. Uanset formuleringen "alt arbejde" i BAT-overenskomstens § 1, stk. 1, og det, som er forklaret om overenskomstdækning "hele vejen derned"-tilkendegivelserne under forhandlingsforløbet, er der i mangel af en udtrykkelig regulering af det geografiske anvendelsesområde i BAT-overenskomsten, som det havde været enkelt utvetydigt at formulere og indsætte, ikke grundlag for at anse det for aftalt, at BAT-overenskomsten finder anvendelse på tysk område.

Det følger af det anførte, at indklagede skal frifindes for klagers påstand 1.

9.2. Pligten til at give oplysning om løn- og arbejdsforhold

BAT-overenskomstens § 64, stk. 6-8, og dennes protokollat 04 om persondataforordningen er en afskrift af de tilsvarende bestemmelser i 3F's fagoverenskomster på byggeriets område med Dansk Industri, Overenskomst III (tidligere Dansk Byggeri). Det lægges efter bevisførelsen til grund, at FBC under forhandlingerne om overenskomsten blev gjort bekendt hermed.

På denne baggrund må udgangspunktet for forståelsen af disse bestemmelser i BAT-overenskomsten være, at de skal forstås på samme måde som de identiske bestemmelser i de nævnte fagoverenskomster. Der er da heller ikke under sagen fremkommet noget, som giver grundlag for en anden forståelse af pligten efter BAT-overenskomstens § 64, stk. 8, til

fremlæggelse af alle relevante baggrundsoplysninger på organisationsmødet end det, som er udtalt om denne pligt i en fagoverenskomst på byggeriets område i Arbejdsrettens dom af 1. juli 2019 i sag AR2017.0787. Der er heller ikke under sagen fremkommet noget, som giver grundlag for at antage, at persondataforordningen er til hinder for opfyldelse af pligten til fremlæggelse af alle relevante baggrundoplysninger som beskrevet i den dom.

Klagers påstand indebærer imidlertid, at de nævnte bestemmelser i BAT-overenskomsten i det hele skal anvendes som de tilsvarende bestemmelser i de fagoverenskomster, som er nævnt i klagers påstand. Påstanden bliver derved så generel og ubestemt, at den er uegnet til at tage under pådømmelse.

Det er ikke under sagen nøje dokumenteret, hvorledes de nævnte bestemmelser i fagoverenskomsterne anvendes, men alene foretaget en gennemgang af eksempler på udlevering af oplysninger om løn- og arbejdsforhold uden indhentelse af samtykke fra de enkelte ansatte ved en passende afbalancering af hensynet til overenskomstbestemmelsens effektivitet og effektiviteten af beskyttelsen af individuelle persondata ved anonymisering. Sådanne enkelttilfælde med opregning af, hvad der konkret er oplyst, udgør ikke det fornødne sikre grundlag for identisk regelanvendelse i alle tilfælde.

Som klagers påstand er formuleret, ligger der i den, at BAT-overenskomstens bestemmelser også ville skulle anvendes i overensstemmelse med en praksis, som måtte have udviklet en forståelse mellem organisationerne af en bestemmelse på fagoverenskomstområdet, selv om denne forståelse ikke kan udledes af fagoverenskomsten. Afskrift af en fagoverenskomst i en virksomhedsoverenskomst kan imidlertid ikke forpligte virksomheden til en forståelse af virksomhedsoverenskomsten i overensstemmelse med en praksis udviklet mellem organisationerne bag fagoverenskomsten, når denne praksis ikke kan udledes af fagoverenskomsten, jf. herved kendelse af 31. oktober 2014 i faglig voldgiftssag FV2014.0090, hvor en virksomhed, der havde indgået en tiltrædelsesoverenskomst, ikke var forpligtet af en praksis mellem organisationsparterne, der ikke kunne udledes af fagoverenskomsten. Det forhold, at BAT-overenskomsten omfatter et protokollat af 7. marts 2017 om opretholdelse af ”den nuværende praksis om behandling og udlevering af personoplysninger opretholdes”, indebærer ikke, at FBC herved i det hele til hver en tid er blevet bundet af, hvad parterne i fagoverenskomsterne gennem deres praksis måtte blive enige om.

Klagers påstand udelukker således ikke anvendelse af en forståelse, som er udviklet på fagoverenskomstområdet, men som ikke kan udledes af overenskomsten, og må i det hele anses for at være for generel og ubestemt til at kunne tages under pådømmelse.

På denne baggrund afvises klagers påstand 2 fra behandling ved faglig voldgift.

Thi bestemmes:

Fehmarn Belt Contractors frifindes for Fagligt Fælles Forbund/Byggegruppens påstand 1.

Fagligt Fælles Forbund/Byggegruppens påstand 2 afvises fra behandling ved faglig voldgift.

Hver part bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmand.

Børge Dahl